

TVÅ SPRÅK ELLER FLERA?

Råd till flerspråkiga familjer

İKİ YA DA DAHA FAZLA DİL Mİ KONUŞUYORSUNUZ?

Çokdilli Ailelere Tavsiyeler

Turkisk version

TVÅ SPRÅK ELLER FLERA? Råd till flerspråkiga familjer

Beställs från:

Liber Distribution

162 89 Stockholm

e-post: skolutveckling@liber.se

tel: 08-690 95 76

fax: 08-690 95 50

Best. nr: U04:045

Text: Språkforskningsinstitutet i Rinkeby

© Myndigheten för skolutveckling 2004 (andra upplagan)

Översättningar: Eqvator AB

Foto: Ann Eriksson

Produktion och grafisk form: Ord & Bildmakarna AB, Stockholm

Tryck: Danagårds Grafiska, Ödeshög

ISBN: 91-89314-96-1

Innehåll

Tvåspråkighet – en värdefull resurs _____	2
Flerspråkiga familjer är olika _____	2
Kan barn lära sig två eller flera språk lika bra? _____	4
Vilket språk ska vi tala med vårt barn då vi föräldrar talar ett annat språk än svenska? _____	5
Vilket språk ska jag tala med barnet om vi föräldrar har olika modersmål? _____	6
Kommer mitt barn att lära sig svenska om jag fortsätter att tala mitt modersmål med barnet? _____	8
Är det dåligt om mitt barn blandar språken? _____	10
Vad ska jag göra om mitt barn bara svarar på svenska? _____	12
Vad kan jag göra för att stödja mitt barns utveckling i modersmålet? _____	14
Hur kan jag stödja mitt barns språkutveckling i svenska? _____	16
Vad ska jag göra om mitt barn slutar prata i förskolan? _____	18
Ska mitt barn ha modersmålsstöd i förskolan? _____	20
Ska mitt barn läsa ämnet modersmål i skolan? _____	22
Ska mitt barn läsa ämnet "Svenska som andraspråk" i skolan? _____	24
Några ordförklaringar _____	26
För vidare läsning och andra tips _____	28

İçindekiler

İkidilli olmak – değerli bir kaynak _____	3
Çok dilin konuşulduğu ailelerin yapısı birbirinden farklıdır _____	3
Çocuklar iki ya da daha fazla dili aynı düzeyde iyi öğrenebilirler mi? _____	4
Anadili İsveççe'den farklı biz anne ve babalar çocuklarımızla hangi dilde konuşmalıyız? _____	5
Anadilleri birbirinden farklı olan biz anne ve babalar, çocuklarımızla hangi dilde konuşmalıyız? _____	6
Çocuğum ile kendi anadilimi konuşmaya devam edersem o İsveççe öğrenebilir mi? _____	8
Çocuğumun farklı dilleri karıştırması kötü bir durum mudur? _____	10
Çocuğum sadece İsveççe cevap veriyorsa ne yapmalıyım? _____	12
Çocuğumun anadilinin gelişimine yardımcı olmak için ne yapabilirim? _____	14
Çocuğumun İsveççe bilgisini geliştirebilmesine nasıl yardımcı olabilirim? _____	16
Çocuğum anaokulundayken konuşmamaya başlarsa ne yapmalıyım? _____	18
Çocuğum anaokulunda anadil dersi almalı mıdır? _____	20
Çocuğum okulda anadil dersi almalı mıdır? _____	22
Çocuğum okulda 'ikinci dil olarak İsveççe' dersini okumalı mıdır? _____	25
Bazı kavramlara ilişkin açıklamalar _____	27
Daha fazla bilgi ve diğer ipuçları _____	28

Tvåspråkighet – en värdefull resurs

De flesta människor i världen är två- eller flerspråkiga.

Två- och flerspråkighet är mycket värdefullt både för den enskilda människan och för samhället. Familjer som flyttat från ett land till ett annat har lättare att hålla kontakten med ursprungslandet om de bevarar sitt modersmål. Barnen i sådana familjer har större möjlighet att ta till sig föräldrarnas kulturarv om de kan föräldrarnas språk.

Den som är tvåspråkig kan också lättare förstå värdet av kulturell mångfald och kan där igenom få en rikare bild av världen.

Modersmålet betyder också mycket för kontakten i familjen och med släktingar, vilket hjälper barnet att känna sig säkrare i sin egen identitet och tillhörighet.

Alla barn kan lära sig två eller flera språk samtidigt, men det är inte så vanligt att man lär sig båda språken lika bra.

För att barnen ska kunna utveckla båda språken till en mycket hög nivå krävs att både hem, förskola och skola aktivt hjälps åt. Det är viktigt att de vuxna i barnens omgivning, på olika sätt, uppmuntrar och stöder användningen av minoritetsspråket. Genom att använda minoritetsspråket – inte bara i familjen, utan också på lekplatsen, i förskolan, i klassrummet och på arbetet – kan föräldrar och lärare konkret visa barnen att det är naturligt med flerspråkighet.

Tvåspråkigheten för med sig så mycket positivt att de flesta familjer som har två eller flera språk aldrig skulle kunna tänka sig att vara utan dem.

Den tvåspråkiga utvecklingen underlättas också om det övriga samhället är positivt till att människor talar flera språk.

Flerspråkiga familjer är olika

Familjer kan vara två- eller flerspråkiga på många olika sätt. Båda föräldrarna kan ha ett gemensamt modersmål som är ett annat språk än svenska, t ex somaliska. En förälder kan ha sitt ursprung i ett land där man talar ett språk hemma och ett annat i skolan, t ex kurdiska hemma och turkiska i skolan. Föräldrarna kanske inte har samma modersmål, utan barnet får redan från början höra två eller tre språk hemma, t ex i en familj med en arabisktalande pappa och finsktalande mamma och kanske föräldrarna använder ytterligare ett annat språk för att tala med varandra, t ex engelska. Alla familjer består inte heller av ”mamma-pappa-barn,” utan också av äldre släktingar som har en aktiv roll i barnens fostran och som kanske också tillför ytterligare språk i barnets värld. Även ensamstående föräldrar kan ibland vilja satsa på tvåspråkighet.

İkidiilli Olmak

– Değerli Bir Kaynak

Bütün Dünya’da insanların büyük bir çoğunluğu iki ya da daha fazla dil bilmektedirler.

İki ya da daha fazla dil bilmek hem sözkonusu olan birey açısından hem de toplum için çok büyük bir değere sahiptir. Bir ülkeden bir diğer ülkeye taşınmış olan aileler, kendi anadillerini koruyabilmişlerse, anayurtları ile bağlarını daha rahat sürdürebilirler. Bu tür ailelerin çocukları, eğer anne ve babalarının dillerini öğrenebilmişlerse, onların kültürel miraslarını özümsemede de daha büyük olanaklara sahip olurlar.

Birden fazla dil bilenler kültürel çoğulculuğun değerini de daha kolay anlarlar ve böylece dünya hakkında daha zengin bir ufuk sahibi olurlar.

Anadili, aynı zamanda çocuğun kimliği ve aidiyeti ile kendisini daha da güvende hissetmesine yol açan, aile üyeleri ve akrabaları ile ilişkileri için büyük bir önem taşımaktadır.

Bütün çocuklar iki ya da daha fazla dili bir arada öğrenebilirler, ancak her iki dili de aynı düzeyde iyi öğrenebilme, yaygın (olağan) bir durum değildir.

Çocuğun her iki dili de öğrenmeyi çok yüksek bir düzeyde gerçekleştirebilmesi için, ailenin, okulun ve anaokulunun aktif olarak yardımcı olmaları gerekmektedir. Çocuğun çevresindeki yetişkinlerin farklı biçimlerde, çocuğun azınlık dilini kullanmasını teşvik etmeleri ve desteklemeleri önem taşımaktadır. Azınlık dilini kullanmak yoluyla -sadece aile içinde değil, aynı zamanda oyun bahçesinde, anaokulunda, sınıfta ve işyerinde- ebevyenler ve öğretmenler somut olarak çocuğa çokdilli olmanın (çok dil bilmenin) doğal bir durum olduğunu göstermiş olurlar.

Birden fazla dil bilmek, kendisiyle beraber o kadar çok olumlu şeyler yaratmaktadır ki, iki ya da daha fazla dil

kullanan aileler bu durumdan uzaklaşmayı asla akıllarından geçiremezler.

İnsanların çok dil bilmelerine karşı toplumun diğer kesimleri olumlu bir tutum içinde bulunmakla, birden fazla dilli olarak gelişmeyi daha da kolaylaştırırlar.

Çok Dilin Konuşulduğu Ailelerin Yapısı Birbirinden Farklıdır

Aileler içinde iki ya da daha fazla dil, çok farklı biçimlerde var olabilir. Anne ve babanın her ikisi de İsveççe dışında başka bir ortak anadile, örneğin Somalice’ye sahip olabilirler. Anne ve babadan birinin kökeni, ev içinde bir dilin ve okulda da başka bir dilin kullanıldığı, örneğin evde Kürtçe ve okulda Türkçe kullanılan, bir ülkeden olabilir. Mümkündür ki anne ve babanın anadilleri aynı değildir ve çocuk daha ilk günden evde iki ya da üç dili aynı anda işitmeye başlar, örneğin anadili Arapça olan bir baba ile anadili Fince olan bir anneden oluşan bir ailede, muhtemelen anne ve baba kendi aralarında bir üçüncü dili, örneğin İngilizce’yi konuşuyor olabilirler. Öte yandan, bütün aileler sadece ”anne-baba-çocuk” biçiminde değil, bununla birlikte çocukların eğitim ve yetiştirilmesinde aktif rol oynayan yaşlı akrabaların da bulunduğu fertlerden oluşabilirler ve bu durum çocukların dünyasına bir başka dil daha katmış olabilir. Hatta çocuğu ile tek başına yaşayan ana ya da baba da iki dilliliğe yatırım yapabilir.

Kan barn lära sig två eller flera språk lika bra?

Ja, men eftersom man ofta använder de olika språken i skilda sammanhang är det vanligt att tvåspråkiga barn klarar vissa ämnesområden och situationer bättre på det ena språket än på det andra. Barnet har kanske lättare att berätta på svenska vad som har hänt i skolan, medan det föredrar sitt modersmål för att tala om sådant som hör familjen till, t ex mat, kläder och släktingar. Barnet kanske använder sitt modersmål i samtal med äldre släktingar och föräldrar men växlar mellan de olika språken när det talar med syskon och kamrater. Sådana språkanvändningsmönster är naturliga för tvåspråkiga individer och brukar förändras under livets gång.

Çocuklar İki Ya Da Daha Fazla Dili Aynı Düzeyde İyi Öğrenebilirler mi?

Evet, ama sözkonusu farklı diller farklı şartlarda kullanıldıkları için, ikidilli çocukların bazı konuları ve durumları, bu dillerden birinde diğer dilde olduğundan daha iyi ifade etmeleri olağan bir durumdur. Çocuk, muhtemelen okulda olan şeyleri İsveççe daha rahat anlatabilirken, örneğin aile yaşamına ilişkin şeyler, yemek, elbise ve akrabalar hakkında konuşulurken anadilini kullanmayı tercih eder. Çocuk, belki de yaşlı akrabaları ve anne ve babası ile konuşurken anadilini kullanırken, arkadaşları ve kardeşleri ile konuşmasında farklı dilleri karışık olarak bir arada kullanabilir. Bu biçimlerde görülen dil kullanma alışkanlıkları ikidilli bireyler açısından doğal bir durumdur ve bu alışkanlıklar yaşam sürecinde giderek değişir.

Vilket språk ska vi tala med vårt barn då vi föräldrar talar ett annat språk än svenska?

Tala det språk ni behärskar bäst och som ni kan uttrycka er mer nyanserat på. För många är det modersmålet. Det är också lättare att uppfostra sina barn på ett språk som man bättre kan uttrycka sina känslor på. Många vuxna har också lättare att återge sagor och berättelser från sin egen barndom, sjunga sånger eller göra rim och ramsor tillsammans med barnet på det språk de själva talade som barn. Sådana aktiviteter betyder mycket inte bara för kontakten med barnet utan också för barnets allmänna språkutveckling.

Välj det språk som känns naturligtast!

Anadili İsveççe'den Farklı Olan Biz Anne ve Babalar; Çocuklarımızla Hangi Dili Konuşmalıyız?

En iyi bildiğiniz ve kendinizi ayrıntılı olarak ifade edebildiğiniz dili kullanın. Bu dil, bir çokları için kendi anadilleridir. Aynı zamanda, insan kendi duygularını daha iyi ifade edebildiği bir dilde, çocuklarını daha iyi yetiştirebilir. Bir çok yetişkin kişi için, çocukluğunda dinlemiş olduğu masal ve hikayeleri anlatabilme, çocuk şarkıları söyleme ya da çocuğu ile kelime ve dil oyunlarını oynayabilme, kendi çocukluğunda kullanmış olduğu dilde daha kolay olur. Bu tür faaliyetler sadece çocuk ile ilişki için değil, aynı zamanda çocuğun genel dil bilgisi gelişimi için de büyük öneme sahiptir.

En doğal olarak hissettiğiniz dili kullanmayı seçin!

Vilket språk ska jag tala med barnet om vi föräldrar har olika modersmål?

Också i familjer där föräldrarna har olika modersmål brukar man rekommendera att var och en använder sitt modersmål tillsammans med barnet. Alltså: En person – ett språk. Barnet har då lättare att vänja sig vid att koppla ihop det ena språket med mamma och det andra med pappa. När hela familjen är tillsammans kan man välja det som känns naturligt; ett av modersmålen, svenska eller något annat gemensamt språk – eller att kombinera flera olika språk.

I familjer där den ena föräldern är svenskspråkig och den andra har ett annat modersmål är det också bra att varje förälder talar ”sitt” språk. Det är troligt att svenskan kommer att bli det dominerande språket i den här typen av familjer, men vill man att barnet ska bli tvåspråkigt är det viktigt att på olika sätt ge extra stöd för utvecklingen i minoritetsspråket.

Anadillerna Birbiriinden Farklı Olan Biz Anne ve Babalar, Çocuklarımızla Hangi Dilde Konuşmalıyız?

Anadilleri farklı olan anne ve babaların bulunduğu aileler içinde de, anne ve babadan her birinin çocuk ile, kendi anadilleri ile konuşmaları tavsiye edilmektedir. Yani bir kişiye karşılık bir dil. Böylece, dillerden birini anne ile, diğer dili ise baba ile bütünleştirmeye alışmak, çocuk için daha da kolay olur. Bütün aile bir arada bulunduğu zaman, en doğal ve rahat hissedilen dil -örneğin anadillerden biri, İsveççe ya da başka bir ortak dil- seçilebilir ya da bir çok dil bir arada kullanılabilir.

Anne ve babadan birinin anadili İsveççe diğerinin ise başka bir dil olduğu ailelerde de, anne ve babadan her birinin ”kendi” anadili ile konuşması iyi olur. Bu tür ailelerde büyük olasılıkla İsveççe giderek egemen dil olur, ancak çocuğun ikidilli olması isteniyorsa, çocuğun azınlık dilini geliştirmesine yardımcı olacak farklı biçimlerde ekstra destek sunulması önem taşır.

Kommer mitt barn att lära sig svenska om jag fortsätter att tala mitt modersmål med barnet?

Ja, det finns till och med forskning som visar att det går bättre att lära sig ett andraspråk om man samtidigt får en god grund i sitt förstaspråk. De båda språken behöver inte konkurrera, utan kan fungera som stöd för varandra. Om barnet har lärt sig ett begrepp på sitt modersmål (t ex gaajaysan på somaliska) är det lättare att lära sig ordet för motsvarande begrepp på svenska (hungrig) och omvänt.

Alla föräldrar önskar att det ska gå bra för deras barn i skolan och därför vill de att barnen tidigt ska lära sig svenska. Men detta betyder inte att föräldrarna ska sluta använda modersmålet när de talar med barnen. Där emot kan föräldrarna hjälpa barnen att få kontakt med det svenska språket. Det bästa sättet för barn att lära sig svenska är att de får använda det tillsammans med svensktalande kamrater och vuxna. Det vanligaste är att detta sker i förskolan och kanske med föräldrarnas vänner och bekanta.

Çocuğum İle Anadilimi Konuşmaya Devam Edersem O Yine De İsvেççe Öğrenebilir mi?

Evet, hatta ilk dilinde iyi bir temele sahip olanların ikinci bir dili daha iyi öğrenebildiklerini gösteren bilimsel araştırmalar vardır. Her iki dilin birbiriyle rekabet etmeleri gerekli değildir, aksine birbirlerine destek fonksiyonu görebilirler. Eğer çocuk kendi anadilinde bir kavram öğrenmişse (örneğin Somalicede gaajaysan kelimesi), bu kelimenin İsveççe karşılığını (hungrig) öğrenmesi daha da kolay olur. Aynı şey, bunun tersi durum için de geçerlidir.

Bütün anne ve babalar, okulda çocuklarının öğrenimlerinin iyi olmasını dilerler ve bundan dolayı da çocukların kısa süre içinde İsveççe öğrenmelerini isterler. Ancak bu durum, anne ve babaların çocukları ile kendi anadillerinde konuşmayı terketmeleri gerektiği anlamına gelmemektedir. Buna karşın, anne ve babalar çocuklarının İsveççe ile yakın ilişki kurabilmelerine yardımcı olabilmelidirler. Çocukların İsveççe öğrenmelerinin en iyi yolu, onların İsveççe konuşan arkadaşları ve yetişkinler ile ilişki içinde İsveççe'yi kullanmalarıdır. Bu durumun gerçekleştiği en olağan yerler, anaokulu ve muhtemelen anne ve babanın arkadaşları ve tanıdıkları olur.

Är det dåligt om mitt barn blandar språken?

Nej, vanligtvis inte. Det är helt normalt att små barn blandar ord från de olika språken i ett och samma yttrande. Detta kan bero på att de ännu inte lärt sig att skilja mellan de olika språken eller på att de saknar ord på det ena eller andra språket.

En annan vanlig företeelse är den mer eller mindre medvetna växling mellan språken som äldre barn och vuxna kan göra, när de talar med andra tvåspråkiga. Denna så kallade kodväxling är något som är naturligt för tvåspråkiga. De utnyttjar helt enkelt möjligheten att växla språk som ytterligare ett uttrycksmedel, för att ex få fram en viss nyans eller känsla, citera vad någon exakt har sagt på ett annat språk eller för att skapa gemenskap mellan talare av samma språk. Många kan ha svårt att förstå eller acceptera ett sådant språkbruk. De kan tycka att det är dåligt att "blanda" språken på det sättet och tro att det visar att man inte riktigt behärskar sina språk. Men forskningen visar att det krävs en ganska hög språkbehärskning för att kunna växla mellan språken på ett flytande sätt och att det är både naturligt och funktionellt i tvåspråkigas samtal.

Çocuğumun Farklı Dilleri Karıştirması Kötü Bir Durum mu dur?

■ Genel olarak hayır. Küçük çocukların aynı konuşma içinde farklı dillerden kelimeler karıştırmaları tamamıyla doğaldır. Bu durumun nedeni, çocuğun henüz farklı dilleri birbirinden ayırdetmeyi öğrenememiş olması ya da sözcönu kelimeyi o dillerden her hangi birinde bilmemesi olabilir.

Bir diğér önemli davranış biçimi ise, büyümüş çocukların ve yetişkin kişilerin diğér ikidilli olanlarla konuştukları zaman, bilinçli sayılabilecek biçimde dilleri karışık olarak birlikte kullanmalarıdır. Karşılıklı şifre değıştirme olarak adlandırılan bu durum, ikidilli olanlar için doğal bir durumdur. Bu kişilerin yaptıkları, esasında, örneğın bir farklılığa ya da duyguya vurgu yapmak, bir başkasının farklı bir dilde tam olarak ne söylediğini aktarmak ya da aynı dili konuşanlar arasında ortaklık yaratmak amacıyla, ek bir ifade biçimi olarak konuşma dilini değıştirebilme olanağından yararlanmaktadır. Birçok kişi, böyle bir konuşma ve dil kullanma alışkanlığını anlamakta ya da kabullenmekte zorluk çekebilir. Bu kişiler, dillerin bu biçimde "karıştırılmasının" kötü bir şey olduğunu düşünebilir ve bu durumun kişinin kendi dillerini iyi kullanamadığını gösterdiğine inanabilirler. Ancak bilimsel araştırmalar göstermektedir ki, aynı anda farklı dilleri karışık olarak akıcı bir biçimde kullanabilmek için yüksek düzeyde dil hakimiyetine sahip olmak gerekmektedir ve bu, ikidilli olanlar arasındaki konuşmalarda hem doğal hem de fonksiyonel bir durumdur.

Vad ska jag göra om mitt barn bara svarar på svenska?

Det är inte ovanligt att barn under vissa perioder föredrar att använda svenska, även om föräldrarna försöker vara konsekventa och tala sitt modersmål med dem. Om föräldrarna vill att barnet ska bli tvåspråkigt är det viktigt att de fortsätter att använda modersmålet tillsammans med barnet. Det är bra om det också finns jämnåriga kamrater och andra vuxna som använder minoritetsspråket med barnet så att språket fyller en funktion också utanför familjen. I många fall har det visat sig att även om barn inte aktivt använder språket i någon större utsträckning så kan de ändå utveckla en hög passiv förmåga, som grund för att senare lära sig att använda språket också mer aktivt.

Om barnet använder svenska när föräldrarna talar sitt modersmål kan dessa försöka hjälpa barnet genom att svara med de rätta orden och uttrycken på modersmålet. Kontakten och kommunikationen med barnet är emellertid det mest grundläggande, oavsett vilket språk man använder. Det är viktigt att lyssna på vad barnet har att säga, än till hur och vilket språk de väljer att göra det på. Det gäller att vara tålmodig, för det tar tid att överföra sitt språk till barnet i en miljö där svenskan har så stort inflytande och ofta värderas mer.

Çocuğum Sadece İsveççe Cevap Veriyorsa Ne Yapmalıyım?

Bazı dönemlerde, anne ve babalar istikrarlı olma çabasında bulunarak kendi ana dilleri ile konuşmaya devam etmelerine rağmen, çocukların İsveççe'yi kullanmayı tercih etmeleri olağandışı bir durum değildir. Anne ve babalar, çocuklarının ikidilli olmalarında istekliyseler, çocuklarıyla ana dillerinde konuşmaya devam etmeleri önemlidir. Çocuk ile azınlık dilini konuşan, çocuğun kendi yaşındaki arkadaşları ve başka yetişkin kişilerin de bulunması ve böylece dilin aile dışındaki ilişkilerde de bir fonksiyona sahip olması iyi bir durumdur. Birçok durumda tesbit edilmiştir ki, çocuklar, ana dillerini geniş bir alanda aktif olarak kullanmamalarına rağmen, yine de ileride ana dillerini daha aktif kullanmalarına temel oluşturacak yüksek düzeyde pasif bir yetenek geliştirebilmektedir.

Anne ve baba kendi ana dilleri ile konuştukları zaman çocuk İsveççe'yi kullanıyorsa, onlar ana dillerinde doğru kelime ve deyimleri kullanarak cevap vermek yoluyla çocuğa yardımcı olabilirler. Hangi dil kullanılırsa kullanılsın, yine de en temel olan, çocuk ile ilişki ve iletişim kurmaktır. Çocuğun ne söylemek istediğini dinlemek, nasıl ve hangi dilde söylemeyi tercih ettiğinden daha önemlidir. Sabırlı olmak gerekiyor, çünkü İsveççe'nin büyük bir egemenliğinin bulunduğu ve genellikle bu dile daha fazla değer verildiği koşullarda kendi dilini çocuğa aktarabilmek zaman alan bir işittir.

Vad kan jag göra för att stödja mitt barns utveckling i modersmålet?

Turkiska barn i Turkiet och svenska barn i Sverige lär sig sitt modersmål i många olika situationer och med många olika människor; i familjen, tillsammans släkt och vänner, på gården, i affären, på bussen, i förskolan och i skolan. Hela dagen har de möjlighet att höra, tala och lära sitt modersmål. Många minoritetsbarn har mycket mer begränsade möjligheter för sin modersmålsutveckling. För flertalet är det framför allt i hemmet som barnet hör och använder modersmålet. Det ställer förstås större krav på föräldrarna att, tillsammans med förskolan och skolan, vidga barnens kontakter på modersmålet. Tillsammans måste de vuxna i barnens omgivning skapa möjligheter för barnen att få använda sitt modersmål så mycket som möjligt både i och utanför familjen, både tillsammans med jämnåriga och tillsammans med vuxna.

De allra flesta kommuner har verksamhet för föräldrar med hemmavarande barn i den s.k. öppna förskolan. Dit kan man gå för att träffa andra föräldrar och barn. I många kommuner erbjuder också biblioteken sagostunder på olika modersmål. Biblioteken har också barn- och ungdomsböcker på många olika språk att låna ut. Fråga i din kommun vilka möjligheter som finns där.

Çocuğumun Anadilini Geliştirmesine Yardımcı Olmak İçin Ne Yapabilirim?

Türkiye’de Türk çocukları ve İsveç’te de İsveçli çocuklar anadillerini çok farklı durumlarda ve çok farklı insanlarla ilişkiler içinde öğreniyorlar; aile içinde, akraba ve arkadaşlar ile ilişkiler içinde, oyun parklarında, dükkanlarda, otobüslerde, anaokullarında ve okullarda. Bütün gün boyunca anadillerini işitme, konuşma ve öğrenme olanakları vardır. Azınlıklara ait birçok çocuğun anadillerini geliştirme olanakları çok sınırlıdır. Bu çocukların büyük çoğunluğu anadillerini büyük oranda sadece evlerinde işitmekte ve kullanmaktadırlar. Kuşkusuz, bu durum anne ve babalara, anaokulu ve okul ile işbirliği içinde çocuğun anadili ile ilişki alanlarını genişletme konusunda daha büyük sorumluluk yüklemektedir. Çocuğun çevresinde bulunan yetişkin kişiler, çocuğun hem aile içinde hem de aile ilişkileri dışında, hem kendi yaşıtları ile hem de yetişkin kişilerle, mümkün olduğu kadar fazla bir oranda anadilini kullanabilmesinin olanaklarını yaratmalıdırlar.

Belediyelerin büyük bir çoğunluğunda çocukları evde olan anne ve babalar için açık anaokulu adı verilen çalışmaları bulunmaktadır. Başka anne ve babalar ve çocuklarla görüşebilmek için bu yerlere gidilebilir. Birçok Belediye’de, kütüphaneler farklı anadillerde masal okuma saatleri düzenlemektedir. Kütüphanelerde, çocuk ve gençlere yönelik birçok farklı dilde ödünç verilen kitaplar bulunmaktadır. Bulduğunuz Belediye’de hangi imkanların var olduğunu öğrenmek için Belediye’ye başvurun.

Hur kan jag stödja mitt barns språkutveckling i svenska?

En bra grund för barnets utveckling i svenska är ett gott samarbete mellan förskolan och skolan och föräldrarna. Förskolan och skolan har ett stort ansvar för barnens utveckling i svenska men föräldrarna kan också hjälpa till på olika sätt. Framför allt genom att uppmuntra barnens skolarbete på olika sätt. Också om föräldrarna inte kan så mycket svenska kan de hjälpa till med skolbarnens läxläsning.

Många föräldrar undrar hur deras barn kan lära sig svenska när barnen inte har några svenska kamrater att umgås med. Det finns minst två saker som föräldrar bör fundera på. För det första gäller det att på olika sätt skapa tillfällen för barnen att träffa personer som talar svenska. Det viktigaste är att barnet får många olika tillfällen att använda svenska tillsammans med kamrater och andra vuxna – det spelar mindre roll om dessa personer har svenska som modersmål eller inte. Föräldrarna kan t ex stimulera barnen att delta i aktiviteter där de kommer i kontakt med svensktalande barn såsom fotbollslag, körer, dansgrupper eller liknande.

För det andra gäller det att fundera på vilken förskola/skola som kan vara lämplig för barnet. Föräldrarna har rätt att ställa krav på att pedagogerna i såväl förskolan som skolan har en stor medvetenhet och kunnighet om tvåspråkig utveckling, andraspråksinlärning och hur man lär sig på ett andraspråk. Föräldrarna har också rätt att kräva att pedagogerna arbetar på ett sätt som gagnar deras barns språkutveckling, både på modersmålet och på svenska.

Çocuğumun İsveççe Dil Bilgisinin Gelişimine Nasıl Yardımcı Olabilirim?

Anaokulu, okul ve anne ve baba arasındaki iyi bir işbirliği, çocuğın İsveççe dil bilgisinin gelişimine iyi bir temel oluşturur. Anaokulu ve okul, çocuğın İsveççe dil bilgisinin gelişiminde büyük sorumluluk taşımaktadır, ama anne ve babalar da farklı biçimlerde bu konuda yardımcı olabilirler. Her şeyden önce de, çocuğın okul ile ilgili çalışmaları ve dersleri konusunda farklı biçimlerde teşvik edici olmalıdırlar. Anne ve babalar iyi İsveççe bilmezlerse bile, okul çağındaki çocukların okuma ile ilgili ev ödevlerine yardımcı olabilirler.

Birçok anne ve baba, çocuklarının İsveç’li arkadaşları olmadığı zaman, nasıl İsveççe öğrenebileceklerini merak ederler. Anne ve babaların bu konuda düşünmeleri gereken en az iki nokta vardır. Birincisi, anne ve babalar, çocuklarının İsveççe konuşan kişilerle görüşebilmeleri için farklı fırsatlar yaratmalıdırlar. En önemlisi, çocukların arkadaşları ve diğer yetişkin kişilerle İsveççe’yi kullanabilecekleri birçok farklı fırsatlara sahip olabilmeleridir. Bu kişilerin anadillerinin İsveççe olup olmadığı o kadar önemli değildir. Anne ve babalar, çocuklarının İsveççe konuşan çocuklarla ilişki kurabilecekleri, örneğin futbol takımı, korolar, dans grupları ya da benzeri çalışmalara katılmalarını teşvik edebilirler.

İkincisi; hangi anaokulunun/okulun çocuğa uygun olacağı üzerinde iyi düşündürmektir. Anne ve babalar, hem anaokulunda hem de okuldaki eğitimcilerin, ikidilli gelişim, ikinci dil öğrenimi ve ikinci bir dilin nasıl öğrenilebileceği konusunda geniş bir bilgi ve bilinç sahibi olmaları şartını isteme hakkına sahiptirler. Anne ve babalar, aynı zamanda eğitimcilerden, çocuklarının hem anadillerinde hem de

İsveççe'de gelişmelerine yarar sağlayacak bir biçimde çalışmalarını isteme hakkına sahiptirler.

Vad ska jag göra om mitt barn slutar prata i förskolan?

Vänta lite och se. Ibland när ett barn börjar i en förskola där modersmålet inte används, kan det hända att en så kallad "tyst period" inträffar och barnet inte säger någonting på svenska under lång tid. Det är ingen fara om barnet verkar må bra i övrigt och om det kommunicerar på annat sätt under den här tiden, t ex genom att peka, visa vad det vill och förstås fortsätter att tala sitt modersmål hemma. Hela tiden samlar barnet kunskap om det nya språket även om det inte märks utåt. Oftast börjar barnet tala efter en periods tystnad, då det samlar tillräckliga kunskaper om det nya språket. Små barn mår dock bra om de märker att även deras modersmål används och uppskattas i förskolan.

Çocuğum Anaokulundayken Konuşmamaya Başlarsa Ne Yapmalıyım?

Biraz bekleyin ve izleyin. Bazan, bir çocuk kendi anadilinin kullanılmadığı bir çocuk yuvasına başladığı zaman, "sessiz dönem" olarak adlandırılan bir durum ortaya çıkabilir ve çocuk uzun bir süre İsveççe hiç birşey söylemez. Eğer, çocuğun başka bir rahatsızlığı yoksa ve bu dönem içinde başka yollarla, örneğin işaret ederek, göstererek ne istediğini ifade ediyor ve elbette evde kendi anadilini konuşmaya devam ediyorsa, bunun bir tehlikesi yoktur. Çocuk bütün bu süre boyunca, dışarıdan farkedilmezse bile, sürekli olarak bu yeni dil hakkında bilgi toplamaktadır. Genellikle, çocuk yeni dil hakkında yeterli bilgileri toplayarak, bir sessizlik döneminden sonra konuşmaya başlar. Elbette, küçük çocuklar kendi anadillerinin anaokulunda da kullanıldığını ve değer verildiğini farke derlerse, kendilerini iyi hissederler.

Ska mitt barn ha modersmålsstöd i förskolan?

För att klara skolan och få en bra framtid i Sverige är naturligtvis goda kunskaper i svenska av avgörande betydelse. Men inlärningen av svenska behöver inte ske på modersmålets bekostnad. Forskningen har visat att det snarare är tvärtom; barn som får möjlighet att utveckla sitt modersmål i förskolan och skolan får också ofta bättre kunskaper i svenska och i andra skolämnen. Modersmålsstödet i förskolan kan fungera som en bro mellan hemmet och förskolan. Det ger också barnet en värdefull möjlighet att vidareutveckla sitt modersmål samtidigt som barnet utvecklar svenska som ett andraspråk.

Det är ganska vanligt att barn som har ett annat modersmål kommer i kontakt med svenskan först i förskolan. Ibland kan det finnas tvåspråkiga förskolor eller tvåspråkiga avdelningar för barn med samma modersmål. Där finns det både svenskspråkig personal och personal som talar barnets modersmål. Föräldrarna bestämmer själva om de vill ha sina barn på en sådan förskola.

Om barnet går i svensktalande grupp kan föräldrarna ansöka om modersmålsstöd. Då kommer en modersmålstränare (som förut kallades hemspråkstränare) till förskolan och pratar, leker och läser sagor med barnet på modersmålet. Fråga din förskola eller ansvarig tjänsteman i din kommun om vilka möjligeter som erbjuds.

Çocuğum, Anaokulunda Anadilinde Destek Eğitimi Almalı mı?

Öğreniminde başarılı olarak İsveç'te iyi bir gelecek sahibi olabilmek için, kuşkusuz iyi bir İsveççe dil bilgisine sahip olmak belirleyici önemdedir. Ancak, İsveççe öğrenmenin, anadilden geri kalma pahasına olması gerekli değildir. Bilimsel araştırmalar, durumun tam da tersi olduğunu göstermiştir, yani anaokulunda ve okul öğrenimi sırasında anadilini geliştirme olanaklarına sahip olmuş çocuklar genellikle İsveççe ve diğer derslerde daha iyi bilgi sahibidirler. Anaokulunda verilecek anadilde destek eğitimi ev ile anaokulu arasında bir köprü işlevi görebilir. Bu durum aynı zamanda çocuğa anadilini geliştirme ile birlikte ikinci dil olarak İsveççe'yi geliştirmesi için değerli bir olanak sağlamaktadır.

Anadilleri farklı olan çocukların İsveççe ile ilk tanışmalarının anaokuluna gitmeye başlamalarıyla gerçekleşmesi, çok olağandır. Bazı yerlerde, ikidilli anaokulları ya da aynı anadile sahip çocukların gittiği ikidilli bölümler bulunmaktadır. Buralarda hem anadili İsveççe olan hem de çocuk ile aynı anadili konuşan personal çalışmaktadır. Çocuğun, böyle bir anaokuluna kaydedilip edilmemesi hakkında anne ve baba karar verir.

Eğer çocuk, dili İsveççe olan anaokulu bölümüne gidiyorsa, anne ve baba anadilde destek eğitimi isteme hakkına sahiptirler. O durumda bir anadil öğretmeni anaokuluna gelerek, çocuk ile anadilinde konuşur, oyun oynar ve masal okur. Hangi olanakların sunulduğunu öğrenmek için çocuğunuzun gittiği yuvaya ya da bağlı olduğunuz belediye'deki yetkili görevliye başvurun.

Ska mitt barn läsa ämnet modersmål i skolan?

Forskning visar att tvåspråkiga barn som lärt sig läsa och skriva på sitt modersmål har lättare att utveckla och bevara det. Det bästa vore om alla barn först fick lära sig att läsa och skriva på sitt starkaste språk, som för många barn är modersmålet. Förmågan att läsa och skriva på ett språk underlättar sedan läsinläringen på andra språk. Barn kan även lära sig läsa och skriva samtidigt på flera språk. I skolans modersmålsundervisning får barnet möjlighet att lära sig läsa och skriva på sitt modersmål. Genom att till exempel skriva brev, läsa böcker och annat skrivet material kan barnet fortsätta och utöka kontakten med ursprungslandet.

I skolan har barnet rätt till undervisning i modersmålet. Det måste finnas minst fem barn i kommunen för att bilda en grupp för modersmålsundervisning (tidigare kallad hemspråksundervisning). Om barn med samma språk går i olika skolor, samlar man dem på en skola under de timmar som modersmålsundervisningen sker. Undervisningen är frivillig och därför måste föräldrarna anmäla till skolan om de vill att barnet ska ha modersmålsundervisning. Om barnet inte kan så mycket svenska, har barnet också rätt att få studiehandledning på modersmålet. Det betyder att barnet får hjälp av en modersmåls lärare i olika skolämnen. Läraren förklarar på modersmålet innehållet i det som klassen arbetar med och hjälper barnet i skolarbetet. Skolan bestämmer om barnet ska få studiehandledning.

Det finns också andra sätt att studera modersmålet. Fråga din skola vilka möjligheter som erbjuds och vad de innebär. För några språkgrupper och på några orter finns det t.ex. möjlighet att välja tvåspråkig undervisning i form av tvåspråkiga klasser eller språkligt inriktad friskola.

Çocuğum Okulda Anadil Dersi Almalı mı?

Bilimsel araştırmalar, anadillerinde okuma ve yazmayı öğrenmiş olan ikidilli çocukların, anadillerini korumaları ve geliştirmelerinin daha kolay olduğunu göstermektedir. Kuřku yok ki, en iyisi bütün çocukların ilk önce en iyi bildikleri dilde, ki bir çok çocuk için bu kendi anadilleri dir, okuma ve yazmayı öğrenmeleridir. Bir dilde okuma ve yazma yeteneğİ diğeri dillerde okumayı kolaylaştırır. Çocuklar, aynı zamanda birçok dilde yazmayı ve okumayı eşzamanlı öğrenebilirler. Okullardaki anadil öğreniminde çocuklar kendi anadilleri ile okuma ve yazmayı öğrenme olanağınİ elde etmektedirler. Örneğın, mektup yazmak, kitap ya da başka yazılı materyalleri okumak yoluyla, çocuklar kendi ülkeleri ile ilişkilerini sürdürebilir ve geliştirebilirler.

Okula giden çocukların anadil dersi alma hakları vardır. Bir Belediyede anadil öğrenim grubu oluşturabilmek için en az aynı dili konuşan beş çocuğın bulunması gerekir. Eğeri çocuklar farklı okullara gidiyorlarsa, anadil derslerinin verileceğİ saatlerde onlar belirli bir okulda bir araya getirilirler. Bu öğrenim isteğİ bağlıdır ve bundan dolayı, eğeri anne ve baba çocuklarının anadil dersi almasını istiyorlarsa, bu isteklerini okula bildirmelidirler. Eğeri çocuk iyi İsveççe bilmiyorsa, kendi anadilinde öğrenim rehberliğİ alma hakkı da vardır. Bu durum, bir anadil öğretmeninin çocuğİ okuldaki farklı derslerinde yardımcı olması anlamına gelmektedir. Öğretmen, sınıfta üzerinde çalışılan konuları anadilinde açıklar ve diğeri okul çalışmalarında çocuğİ yardımcı olur. Çocuğİ öğrenim rehberliğİ verilmesine okul idaresi karar verir.

Okulda anadil dersi almanın başka yolları da vardır. Hangi olanakların sunulduğunu ve bunların ne anlama geldiklerini, okulunuza sorun. Bazı bölgelerde, bazı dil

grupları için örneğin; iki dilli sınıflar şeklinde yürütülen iki dilli eğitim veya verdikleri eğitimleri dil ağırlıklı olan özel okulları seçebilme olanağı vardır.

Ska mitt barn läsa ämnet "Svenska som andraspråk" i skolan?

I skolan kan man studera svenska antingen inom ämnet "Svenska" eller inom ämnet "Svenska som andraspråk". Vilket av dessa ämnen som ditt barn bör läsa beror på vilka färdigheter i svenska som barnet har när det börjar skolan. Barn med ett annat modersmål än svenska har ju oftast inte hunnit lära sig lika mycket svenska som svensktalande barn när de börjar skolan. Då är det viktigt att barnet får en språkundervisning som utgår från just detta barns kunskaper och behov. Om barnet inte får bra hjälp att hämta in det språkliga försprång som de svensktalande barnen har, finns det risk att barnet får svårt att komma ikapp de andra. Och det kan påverka hur man klarar sig i de andra ämnena i skolan.

Målet för ämnet "Svenska som andraspråk" är att eleverna ska uppnå samma nivå i svenska som elever med svenska som modersmål. Läraren i "Svenska som andraspråk" vet vad som kan vara svårt för elever som inte har svenska som modersmål. Därför kan läraren anpassa undervisningen mer efter de enskilda elevernas kunskaper och behov. Undervisningen i "Svenska som andraspråk" ska göra det möjligt för eleverna att använda svenskan som ett redskap för att tänka och för att uttrycka sig i tal och i skrift. Eleven ska också, vid sidan av modersmålet, kunna använda svenska språket som ett effektivt redskap för att inhämta kunskaper i andra ämnen.

Ofta bedrivs undervisningen i "Svenska som andraspråk" i mindre grupper. Det ger eleverna bättre möjligheter att öva språket och läraren har mer tid och utrymme för varje elev. Till skillnad från undervisningen i en

stor klass kan eleverna här oftare få komma till tals. I en mindre grupp är det också lättare att våga fråga och be läraren om hjälp när man inte förstår eller har svårt att hitta de rätta orden och uttryckssätten.

Fråga på ditt barns skola hur de bedriver undervisningen för tvåspråkiga elever både i ämnet "Svenska som andraspråk" och i skolans övriga ämnen.

Çocuğum Okulda "İkinci dil olarak İsveççe" Dersini Okumalı mı?

Okullarda, İsveççe öğrenimi ya "İsveççe" dersi ya da "İkinci Dil Olarak İsveççe" dersi ismi ile okutulur. Çocuğunuzun bu derslerden hangisine katılacağı, okula başlarken sahip olduğu İsveççe bilgi düzeyine bağlıdır. Anadili farklı olan çocuklar, genellikle okula başlayacakları zaman henüz anadili İsveççe olan çocuklar kadar İsveççe bilgilerini geliştirememiş olurlar. Bu durumda, çocuğın bilgi düzeyi ve ihtiyacına uygun düşen bir dil öğreniminin hazırlanması önemlidir. Eğer çocuğa, anadili İsveççe olan çocuklarla arasındaki mesafeyi kapatmaya yol açacak iyi bir yardım verilmezse, diğer çocuklara yetiştirmede zorluk çekme riski ortaya çıkar. Ve bu durum okuldaki diğer derslerde de başarılı olabilmeyi etkiler.

"İkinci Dil Olarak İsveççe" dersi ile amaçlanan şey, öğrencilerin İsveççe dersinde, anadilleri İsveççe olan çocuklarla aynı seviyeye çıkarılmalarıdır. "İkinci Dil Olarak İsveççe" dersi öğretmeni, anadili İsveççe olmayan öğrenciler için zor olan konuların ne olduğunu bilir. Bundan dolayı, öğrenim, öğretmen tarafından sözkonusu öğrencinin bilgi düzeyi ve ihtiyacına göre ayarlanır. "İkinci Dil Olarak İsveççe" dersinden amaçlanan, öğrencilerin İsveççe'yi düşünme ve kendilerini sözlü ve yazılı olarak ifade edebilme aracı olarak kullanabilmelerini olanaklı kılmaktır. Öğrenciler, anadilleri yanında, aynı zamanda İsveççe'yi de başka konularda bilgi edinebilmenin etkili bir aracı olarak kullanabilmelidirler.

"İkinci Dil Olarak İsveççe" dersleri genellikle küçük guruplar biçiminde yürütülür. Bu durum öğrencilere dil öğreniminde daha fazla alıştırmaya olanağı sağladığı gibi, öğretmenin de her öğrenciye ayracağı daha fazla za-

manı olur. Kalabalık bir sınıfta yapılan öğrenimin aksine, bu biçimde öğrenciler daha sık konuşma imkanına sahip olurlar. Aynı zamanda, küçük guruplarda, öğrencinin bir konuyu anlamaması ya da doğru kelime ya da ifade biçimini bulamaması durumlarında, öğretmene soru sorma ve yardım isteme cesaretini göstermesi daha kolaydır.

İkiddilli çocuklar için "İkinci Dil Olarak İsveççe" öğreniminin ve diğer derslerin nasıl yürütüldüğünü, çocuğunuzun kayıtlı olduğu okula sorun.

Några ordförklaringar

Andraspråk: Det eller de språk som börjar läras in efter förstaspråket. Det är inte alltid lätt att dra gränsen mellan förstaspråk och andraspråk. När det gäller ett barn som börjar lära sig ytterligare ett språk i mycket tidig ålder kan man säga att barnet har två förstaspråk.

Förstaspråk: Det eller de språk som ett barn börjar lära sig först.

Hemspråk: Begreppet “hemspråk” uppkom i samband med den så kallade hemspråksreformen som började genomföras 1977. Hemspråksundervisning kallas numera modersmålsundervisning. Barn har rätt till modersmålsundervisning om någon av föräldrarna eller vårdnadshavarna har ett annat språk än svenska som modersmål och om man använder språket dagligen med barnet.

Majoritetsspråk: Det största och dominerande språket i landet. I Sverige är svenska majoritetsspråket.

Minoritetsspråk: De språk som talas av delar av befolkningen. I Sverige finns fem officiella inhemska minoritetsspråk, *finska, jiddisch, meänkieli, romani chib* och *samiska* och ett mycket stort antal språk som talas av nytillkomna minoriteter, t ex *arabiska, danska, kurdiska, persiska, turkiska* och *somaliska*.

Modersmål: Termen “modersmål” är ett mångtydigt begrepp, men vanligtvis menar man det/de första språk som lärs in i hemmet.

Tvaspråkighet: Termen “tvaspråkighet” används ofta som samlingsterm för “två- eller flerspråkighet”.

Bazı Kavramların Açıklamaları

İkinci dil: İlk dilden sonra öğrenilmesine başlanan dil ya da dillerdir. İlk ve ikinci dil arasında kesin bir sınır çizmek her zaman için kolay bir iş değildir. Çok erken yaşlarda bir dil daha öğrenmeye başlayan çocuklar için denilebilir ki, onların iki tane ilk dilleri vardır.

İlk dil: Çocuğun ilk öğrenmeye başladığı dil ya da dillerdir.

Anadil "Evde kullanılan dil": "Evde kullanılan dil" kavramı, 1977 yılında uygulanmaya başlanan Evde Kullanılan Dil reformu ile birlikte ortaya çıktı. Şu anda evde kullanılan dil dersi yerine anadil dersi kavramı kullanılmaktadır. Anne ve babadan ya da velayet sahibi olanlardan birinin anadili İsveççe'den başka bir dil ise ve günlük yaşamda çocuk ile bu dilde konuşuluyorsa, çocuğun anadil dersi alma hakkı vardır.

Çoğunluk dili: Ülkedeki en büyük ve egemen olan dildir. İsveç'te İsveççe çoğunluk dilidir.

Azınlık dili: Ülke nüfusunun bazı kesimleri tarafından kullanılan dildir. İsveç'te resmi olarak kabul edilmiş olan beş yerli azınlık dili vardır. Bunlar Fince, İbranice, Meankieli, Romanca Chib ve Laponyaca'dır. Ayrıca ülkeye yeni göç etmiş azınlıklar tarafından kullanılan, örneğin Arapça, Danimarkaca, Kürtçe, Farsça, Türkçe ve Somalice gibi birçok başka dil bulunmaktadır.

Anadil: "Anadil" kavramı çok anlamlı bir kavramdır, ancak genel olarak evde öğrenilen ilk dil ya da diller kastedilmektedir.

İkidillilik: "İkidillilik" kavramı genellikle "iki ya da daha fazla dil bilenler" için kullanılan ortak bir kavramdır.

För vidare läsning

Arnberg, Lenore (1988), *Så blir barn tvåspråkiga. Vägledning och råd under förskoleåldern*. Stockholm: Wahlström & Widstrand. (Boken finns också översatt till arabiska, engelska, finska och spanska.)

Baker, Colin (1996), *Barnets väg till tvåspråkighet: råd till föräldrar och lärare i förskola och grundskola*. Uppsala: Påfågeln.

Håkansson, Gisela (2003), *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*. Studentlitteratur

Hyltenstam, Kenneth (red.) (1996), *Tvåspråkighet med förhinder? Invandrar- och minoritetsundervisning i Sverige*. Lund: Studentlitteratur.

Hyltenstam, Kenneth (red.) (1999), *Sveriges sju inhemska språk – ett minoritetsperspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Lightbown, Patsy and Spada, Nina (2003), *How Languages are Learned*. Oxford University Press. Revised edition.

Andra tips

För den som har tillgång till Internet (finns bl.a. på alla bibliotek) finns mycket information att hämta om tvåspråkighet i familjen och i skolan.

Om modersmålsundervisningen i förskolan och skolan kan man läsa på Tema Modersmål som ligger på Skoldatanätet. Där finns också särskild information riktad till föräldrar och till barn.

<http://www.skolutveckling.se/mangfald>

Mer information om svenska som andraspråk finner man bl.a. på Nationellt centrum hemsida:

<http://www.lhs.se/sfi>

Daha Fazla Bilgi Kaynakları

Arnberg, Lenore (1988), *Så blir barn tvåspråkiga. Vägledning och råd under förskoleåldern*. Stockholm: Wahlström & Widstrand. (Kitabın Arapça, İngilizce, Fince ve İspanyolca çevirileri vardır.)

Baker, Colin (1996), *Barnets väg till tvåspråkighet: råd till föräldrar och lärare i förskola och grundskola*. Uppsala: Påfågeln.

Håkansson, Gisela (2003), *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*. Studentlitteratur

Hyltenstam, Kenneth (red.) (1996), *Tvåspråkighet med förhinder? Invandrar- och minoritetsundervisning i Sverige*. Lund: Studentlitteratur.

Hyltenstam, Kenneth (red.) (1999), *Sveriges sju inhemska språk – ett minoritetsperspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Lightbown, Patsy and Spada, Nina (2003), *How Languages are Learned*. Oxford University Press. Revised edition.

Diğer Tavsiyeler

İnternet olanakları bulunanlar için (bütün kütüphanelerde bu olanak vardır) aile içinde ve okulda ikidilli olmak konusunda elde edilebilecek çok bilgi vardır.

Anaokulu ve okulda anadil öğrenimi hakkında Okullar Bilgisayar İletişim Ağı'nda (Skoldatanätet) bulunan Anadil Teması (Tema Modersmål) okunabilir. Burada aynı zamanda özel olarak anne ve babalar ile çocuklara yönelik hazırlanmış bilgiler vardır.

<http://www.skolutveckling.se/mangfald>

İkinci Dil Olarak İsveççe hakkında daha fazla bilgi ise, aralarında Ulusal Merkez'in (Nationellt Centrum) <http://www.lhs.se/sfi> adresindeki İnternet sitesinin de bulunduğu yerlerden edinilebilir.

Innehåll och utformning
av denna broschyr
har utarbetats av
Språkforskningsinstitutet i Rinkeby
i samarbete
med föräldrar, forskollärare och lärare
och med forskare vid
Centrum för tvåspråkighetsforskning,
Stockholms universitet.

Institutet tackar dem alla varmt
för värdefulla synpunkter!

Myndigheten för skolutveckling har bekostat
översättning och tryckning.

Bu broşürün içeriđi ve biçimi,
Språkforskningsinstitutet i Rinkeby
tarafından, anne ve babalar,
anaokulu eğitmcileri, öğretmenler ve
Centrum för tvåspråkighetsforskning i Stockholm
deki araştırmacılar
ile işbirliği içinde hazırlanmıştır.

Enstitümüz, değerli görüşleri
için bunların tümüne teşekkür eder.

Myndigheten för skolutveckling
çeviri ve baskı giderlerini karşılamıştır.

TVÅ SPRÅK ELLER FLERA?

Råd till flerspråkiga familjer

De råd som ges i den här broschyren grundar sig på aktuell kunskap om barns tvåspråkiga utveckling och bygger på de senaste forskningsrönen, förslag och synpunkter från föräldrar, pedagoger i förskola och skola och från forskare vid andra institutioner.

Råden är allmänna och passar många men kanske inte alla. Givetvis ska varje förälder välja det som känns naturligt och bäst i den egna familjen.

Broschyren är tvåspråkig och ges ut på svenska samt albanska, arabiska, bosniska, engelska, finska, somaliska, spanska, turkiska, kurmanji (nordkurdiska), arli (romani) och lovari (romani).

İKİ YA DA DAHA FAZLA DİL Mİ KONUŞUYORSUNUZ?

Çokdilli Ailelere Tavsiyeler

Bu broşürde verilen tavsiyeler, çocukların ikidilli olarak gelişimleri konusundaki güncel bilgilere dayanmakta ve konuya ilişkin en son bilimsel araştırma sonuçları, anne ve babaların, anaokulu ve okulda çalışan eğitimcilerin ve diğer enstitülerdeki araştırmacıların öneri ve görüşleri üzerine inşa edilmiştir.

Tavsiyeler genel özelliktedir ve belki her duruma uygun düşmeyebilir ama bir çok duruma uygundur. Kuşkusuz, her anne ve baba kendi aile şartları içinde en doğal ve en iyi hissedilen seçimi yapmalıdır.

Broşür iki dilde hazırlanmıştır ve İsveççe ile beraber Arnavutça, Arapça, Boşnakça, İngilizce, Fince, Somalice, İspanyolca ve Türkçe, Kyrmancı (Kuzey Kürtçe), Arli (Romca) ve Lovari (Romca) dillerinde yayınlanmaktadır.

MYNDIGHETEN FÖR
SKOLUTVECKLING

SPRÅKFORSKNINGS-
INSTITUTET i Rinkeby

